

Алоэ өсімдігінің ерекшеліктері және емдік қасиеті

Дайындаған; Ахметова Г.И.

Зерттеу мақсаты. Алоэ өсімдігін зерттей отырып емдік ерекшеліктерін тиімді пайдалану және насихаттау .

Зерттеу жұмысының негізгі болжамы:

Алоэ өсімдігінің емдік ерекшелігін пайдалану арқылы көптеген аурулардың алдын алуға болады.

Зерттеу жұмысының әдістемесі:

- Ғылыми - әдебиеттерге шолу жасау;
- Тәжірибелер жүргізу;
- Емделушілер арасында сауалнамалар жүргізу;

Зерттеудің жаңалығы мен дербестік нәтижесі:

- Алоэ өсімдігінің емдік ерекшеліктеріне жан – жақты сипаттама берілді;
- Алоэ өсімдігінің емдік қасиеттерінің тиімді пайдаланудың жолдары көрсетілді.

Зерттеудің теориялық және практикалық мәні:

Ғылыми - әдебиеттерге шолу жасау арқылы алоэ өсімдігіне жан – жақты зерттеу және емдік ерекшеліктерін көрсету жұмыстың теориялық мәні болып табылады.

Жұмыс барысында қолдан жасалған емдік қоспаны көпшіліктің тұрмыстық жағдайда жасап пайдалану мүмкіндігі яғни, қолжетімдігі жұмыстың практикалық мәні болып табылады.

Дәрілік шөптер – денсаулық кепілі.

«Мың теңге тұратын
дәрі
шарбағыңның
дәл түбінде өсіп тұр»

Халық даналығы


жүрек ауруларын емдеуге - 70%,
ішек – қарын, бауыр дәрілерінің
75%,
жатыр ауруларының
шипалы дәрі –дәрмектерінің 80%,
қақырық түсіретін дәрілердің 80%,
қан тоқтатын дәрілердің 65%
тек өсімдіктен алынады.

Елімізде өсетін 20 мыңнан
астам түрлерінің
2500 – інің шипалық маңызы
бар.

Бұның 600-ге жуық түрінен
дәрі дайындауға
шикізат ретінде пайдалануға
болады.

Алайда медицинаға 200-ге
жуық
дәрілік өсімдіктер
түрі белгілі.

. Қазақстанда өсетін 6000-ға
жуық
өсімдіктің түрінің
500-і дәрілік өсімдіктерге
жатады.



**Алоэ — үй гүлдерінің
королі**

Отаны-Оңтүстік Африка.

Таралуы:

Африка мен Индияның жартылай

шөл далаларында,

Мадагаскарда кездеседі.

**Алоэ-асфоделовтар тұқымдасының
суккулентті өсімдіктер туысы,
400 түрі бар. Олар мәңгі жасыл немесе
алабажақ, шөптесін, бұта,
ағаштектес көпжылдық өсімдік.
Суккулентті, жапырағының
жиектері тегіс немесе ара тісті.**

Алоэнің түрлері

Қорқыншыты алоэ


Алоэ вера

Шұбар алоэ

Ағаш тәріздес алоэ



Қыста жарық
жерде,
ауа температурасы
 $+10^{\circ}\text{C}$ деңгейінде
болатын
орында ұстауға
болады.



Тыңайту: жазда айына бір
рет кактустарға арналған
тыңайтқыш арқылы
топырағын
құнарландыруға болады.

Суару: жаз уақытындағы вегетация кезеңінде (өсу кезеңі) алоэнің су сақтағыш ұлпалары (суккуленттері) ылғалдылықты көп қажет етпейді. Сондықтан, әр бір суарудан соң топырақтың кебуі (құрғауы) керек. Қыста салқын жерде тұратын болса, көп суарудың қажеті жоқ. Дұрыс суармаудың нәтижесі алоэнің ауруына әкеліп соғады. Крандағы салқын суды бірден құюға болмайды. Суды тек топырақ құрғаған кезде ғана құйған абзал.

Көбеюі: Жас өсімдікті жыл сайын отырғызады, ересектері әр 2-3 жылда жақсы топыраққа отырғызылады. Алоэзының көбінесе шілде мен тамызда немесе көктемде көбейеді.

Олардың көбею мүшелері 10-12см болуы керек, сонымен қоса 1 тәулік ауада ұстаған жылы топыраққа 1см тереңдікте, бөліктер арасын 3-5см-дей етіп отырғызады.

Тамыры пайда болғанда отырғызуға болады . Алоэның тұқымы мен де өсіруге болады. Тұқымын ақпан, наурыз айларында себеді. Температурасы 25⁰С –тан төмен болмауы тиіс. Жалпы алғанда тұқым арқылы, жанама тамырлар арқылы және жапырақ сабақтары арқылы көбейеді.

Көбейту процесі тұқым, жанама тамыр және сабақты қолданымды топыраққа отырғызу/егу арқылы іске асады.

Алоэ өсімдігін қолдану ерекшелігі

Қолдану бөлігі: жапырағы, сөлі. Жапырағын кесерден 2 апта бұрын суармау керек. Емдік мақсатқа 3-5 жылдан асқан алоэ ғана жарайды.

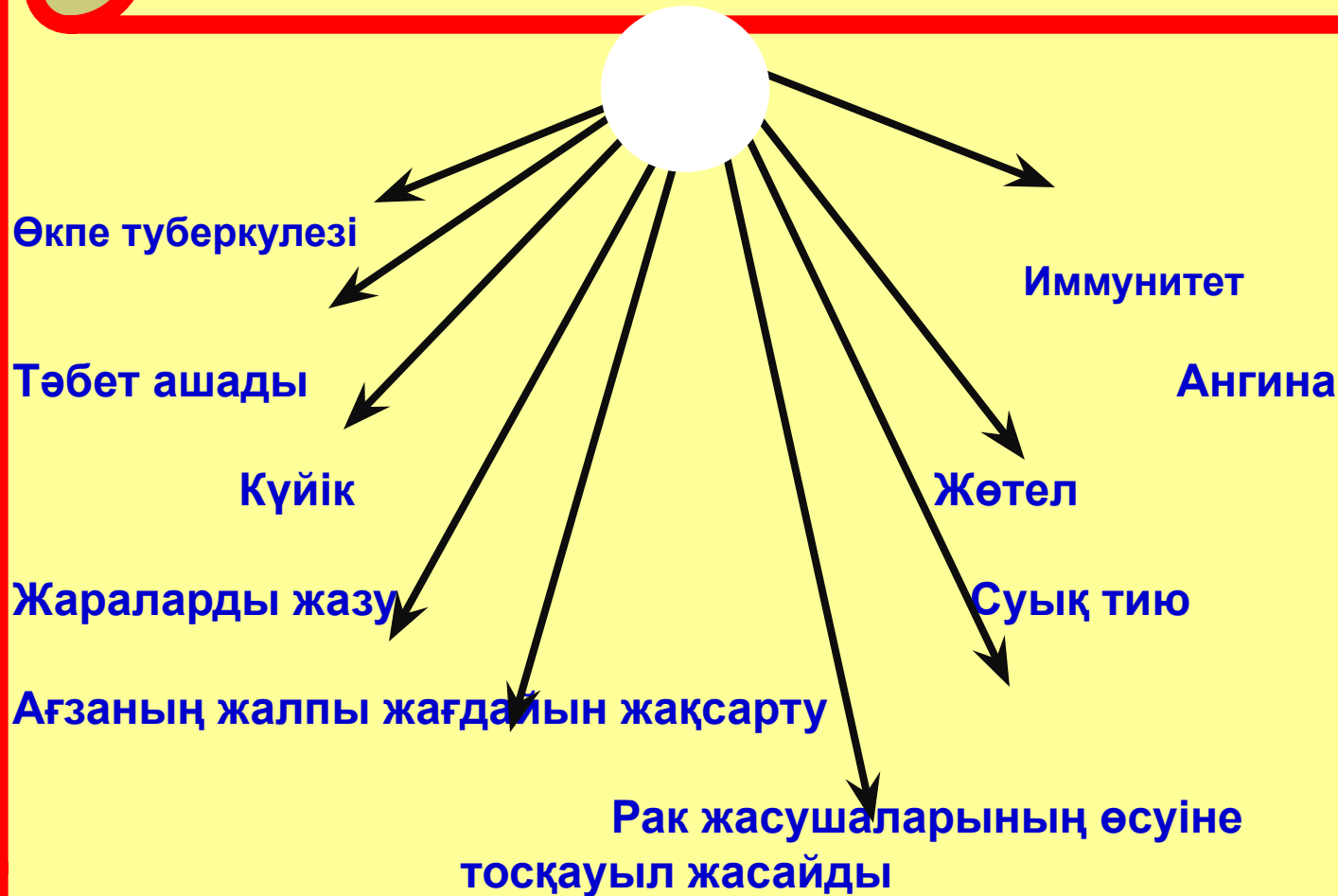
Жинау уақыты: жыл бойы.

Қасиеті: кермек дәмді, усыз келеді.

Алоэның қарсы көрсетілімдері

- өт жолдары аурулары**
- бүйрек, бауыр аурулары**
- гипертония**
- гемморой**
- жүктілік мерзімі**

Алоэның пайдасы



Алоэның қолданылуы және басты ем болатын аурулары және дайындау әдістері

1. **Иммунитет көтеруде:** 500 г жаңа кесілген алоэ жапырағын грек жаңғағы дәнімен араластырып, ет тартқыштан өткіземіз. Оған 1,5 стакан бал араластырып, тамақтан соң бір ас қасықтан күніне 3 мезгіл бір ай ішу керек.
2. **Тісті ауырғанда** алдымен тұзды сумен жуып, алоэдан 1 г ұнтақтап, оны тіске басады.
3. **Сыртқы жарақаттан қан шыққанда** алоэден лайықты мөлшерде алып, жаншып жарақатқа таңады.
4. **Демікпеге** жас алоэні езіп, шырынын күніне 3 рет, әр ретте 5 мг ішеді.
5. **Шиқан шыққанда, іріңді жараларды** алоэның жапырағын тіліп, жараның аузына тартады. Шиқанның соқтасын соруға, тез жазылуына, әрі қарай созылмауына алоэ жапырағы көп көмектеседі.
6. **Адамның тәбетін ашуға,** іш қатқанда, асқазан ауруына, ішек аурулары мен баспаға жақсы ем. [4]
7. Бал қосылған алоэ шырыны **туберкулез** ауруына бірден-бір ем болып табылады.

№ 1 қоспа

Жаңа жапырақ сөлі қараңғыда ұстаған борсық майын араластырамыз және де бал қосамыз, май, 100 бөліктей какао, алоэның жапырағының 15 бөлігін 1 шай қасық сөлді 1 стакан сүтке қосамыз. Туберкулез кезінде күніне 2 рет қолдану керек

№2 қоспа

Әлсіреткіш қоспа ретінде келесі қоспа дайындалады:

150 гр алоэ жапырағы (тікенімен бірге) қолмен езіп, 300 гр ыстық бал қосады, қайнағанға дейін ысытады. Тәулік ұстап, сосын ысытады.

Тамақ ішер алдында 1 сағат бұрын әр таңертең 5-10 гр қолдану қажет.

№3 қоспа

Қолмен алоэның
жапырағын езіп, күніне селін
3-4 тамшы қолданады.
Мұрын қуысы ауруына
қолданады.

№3 қоспа

Қолмен алоэның жапырағын езіп, күніне сөлін 3-4 тамшы қолданады. Мұрын қуысы ауруына қолданады.

№4 қоспа

**Селін балмен араластырып,
бронхитқа қарсы күніне 3 рет
шай қасықтың $1/2$ бөлігін
пайдаланады.**

№5 қоспа

**Жараларға жапырағын
ортасынан кесіп,
ылғал жағын таңады.**

№6 қоспа

Жапырағын кесіп, тазалап
жуып, мясурубкадан
өткіземіз. Бал қосамыз.
Асқазан қыжылына 1 шай
қасықтан қолданады

№7 қоспа

**Суық тиюге 2-3 сағат
аралығында 5-6 тамшы
пайдаланады.**

№3 қоспа

Қолмен алоэның
жапырағын езіп, күніне селін
3-4 тамшы қолданады.
Мұрын қуысы ауруына
қолданады.

- **Алоэ сөлінің адам ағзасына әсері, зерттеу нәтижесі.**
- Тәжірибе №1
- Алоэ сөлінің адам ағзасына пайдасы.
- Зерттеу әдісі: Мұрынға тамызу
- Мақстаы: Жағдайын жақсару
- Уақыты: _____
- Зерттелуші: _____
- Зерттеу барысы: әр 5-6 сағат сайын мұрынға 5-6 тамшы соль тамызу
- Қорытындысы: Жағдайы жақсы
- Ұсынылады: Алоэ сөлі ағзаның қызметін жақсартады.Күнделікті қолдану мұрын қуысын жақсартады.
- Тәжірибе № 2
- Алоэның күйікпен жараға әсері.
- Зерттеу әдісі: Жараға таңу.
- Мақсаты: жара мен күйктің жазылуы
- Уақыты: _____
- Зерттелуші: _____
- Зерттеу барысы: күйкпен жараға компрес жасау немесе жапырағын кесіп таңу.
- Қорытындысы: жазылу жылдамдығы жақсы
- Ұсынылады: Алоэ күйік пен жараны жазады, актисептикалық жағдай туғызады.
-

- Тәжірибе № 3
- Алоэ сөлінің адам ағзасына әсері.
- Зерттеу әдісі: Ауыз қуысының қағынуын шаю.
- Мақсаты: Ауырғанды басады.
- Уақыты: _____
- Зерттелуші: _____
- Зерттеу барысы: 50 % алоэ сөлімен шаю.
- Қорытындысы: Алоэ сөлі ауруды басады.
- Ұсынылады: Күнделікті қолдануда ауыз қуысының ауруларын жазады.
- Тәжірибе № 4
- Туберкулез және өкпе ауруларына.
- Зерттеу әдісі: Күніне 2 рет ішу, кешке және таңертең ыстық 1 стакан сүтке 1 қасық сөлді араластырып ішу.
- Мақсаты: Туберкулез таяқшасын жою.
- Уақыты: _____
- Зерттелуші: _____
- Қорытындысы: Жөтелі тоқтап, өкпе тұсының шаншуы басылды.
- Ұсынылады: Күнделікті қолдану

Әр түрлі өсімдіктер шырынының фитонцидтерінің микробтарға әсер ету уақыты

/ кесте №1 /

Өсімдіктер түрі	Қарапайымдылардың белсенділігінің төмендеуі / мин /	Қарапайымдылардың жойылуы
Хлорофитум	2	4
Бегония	2	5
Пеларгония / қазтамақ/	2	8
Традесканция	2	9
Алоэ	2	9
Фикус	2	10

**Әр түрлі өсімдіктер ұшатын фитонцидтерінің
микробтарға әсер ету уақыты**

/ кесте №2

Өсімдіктер түрі	Қарапайымдылардың белсенділігінің төмендеуі / мин /	Қарапайым дылардың жойылуы
Хлорофитум	3	6
Бегония	3	7
Пеларгония / қазтамақ/	3	11
Традесканция	5	11,5
Алоэ	6	13
Фикус	3	15

Зерттеліп отырған өсімдіктердің фитонцидтік белсенділігі

/ кесте №3

Өсімдіктер түрі	Ұшатын фитонцидтің әсерінен / мин /	Шырын фитонцидінің әсерінен
Хлорофитум	16,6	25
Бегония	14,3	20
Пеларгония / қазтамақ/	8,7	12,5
Традесканция	7,7	11,1
Алоэ	7,7	11,1
Фикус	6,6	10

Ұ С Ы Н Ы С Т А Р

- Алоэ өсімдігін күнделікті тұрмыста көп өсіріп, оларға күтіммен қарауын өз достарыма ұсынамын.
- Алоэ өсімдігінің емдік қасиетіне байланысты халық еміне арналған қоспа жасау әдістері мен қолдану ерекшеліктері жөнінде кітапшалар шығарылып көпшілік оқырмандарға ұсынылса.
- Алоэ өсімдігінің емдік қасиетін ескере отырып сауықтыру орныдарында көптеп өсіру жүзеге асырылса.
- Халық еміне байланысты қоспа жасау әдістері күнделікті тұрмыста қолданысқа енгізілуіне ұсыныс жасалынса.

Ҳазар қойын қарағандарыңызға рахмет!!!